

'WEG VAN DE STAD'. Elke dag Jeugdboekenweek.

De jaarlijkse Jeugdboekenweek zit er intussen op, maar laat dat allerm minst een eindpunt zijn. Met het thema 'Weg van de stad' en de bijbehorende boekenselectie kan je het hele jaar door alle kanten uit in de klas. Dat willen we hier tonen. We lichten een aantal boeken voor verschillende leeftijden uit de selectie, waarmee je ook na de Jeugdboekenweek kan werken in de klas. Dus kom, pak een boek en ga mee! **Iedereen Leest - Tine Kuypers & An Stessens**

Over de auteur

TINE KUYPERS

is communicatiemedewerker bij Iedereen Leest.

AN STESENS

is medewerker nominatielezers KJV en Boekenzoeker bij Iedereen Leest.

DE VEELHEID OMARMEN

'Weg van de stad' kan veel betekenen: van 'snel naar de rust van het platteland' tot 'gek op de stad', en alles wat daartussen zit. Het thema gaat over samenleven in de stad met mensen vanuit alle windstreken, over groen op onverwachte plekken, over je eigen plekje vinden, gezonde lucht en druk verkeer. Het omarmt diversiteit en zoomt in op transitie en duurzaamheid.

Het is dan ook vanzelfsprekend dat ook de boekentips veel richtingen uit gaan. Soms valt een boek naadloos samen met het idee 'weg van de stad'. Het prentenboek *Stadsmuis en veldmuis* van Kathrin Schärer (6-9 jaar) is er zo een.

Stadsmuis komt logeren bij Veldmuis en maakt kennis met het leven op het platteland. Ze vindt veel leuk, maar niet alles. Dan komt Veldmuis naar de stad. Ook zij vindt veel leuk, maar niet alles. Dit is een mooi, klassiek prentenboek met een warme boodschap: jij hebt jouw plek, ik de mijne, en dat is goed zo. Een andere keer past het thema via-via, of zit er een prettige kronkel in de link. Zo speelt *De Maan-zaak* van Stuart Gibbs (9-12 jaar) zich af op de maan. Dat is ook 'weg van de stad', natuurlijk. Maar je zou kunnen zeggen dat het boek ook toont wat er kan gebeuren als de mens de aarde verkwanselt en uitwijkt naar andere planeten. Want dat moet kunnen, toch, wonen op de maan? Dit verhaal van

de 12-jarige Dash, tegelijk een heerlijk spannende detective, zet grote vraagtekens bij die optie. Tegelijkertijd, als je de boekentips van dichtbij bekijkt, tekenen er zich een paar grote lijnen af. Thema's binnen het thema, zo je wil, die tonen hoe tijdloos én actueel de idee van 'weg van de stad' eigenlijk is.

DE WIJDE WERELD ZIEN

De wijde wereld in trekken, reizen, onderweg zijn... dat is allemaal weg van de stad zijn. Goed om je heen kijken, is daarbij vaak cruciaal. Dan zie je veel meer. Het toverprentenboek *De lange reis* van Agathe Demois en Vincent Godeau

(3-6 jaar) toont dat erg mooi. Het is een toverboek, want er hoort een vergrootglas bij. Als je door dat vergrootglas kijkt, zie je méér. Dan blijkt er ineens een speeltuin te zitten in de mierenhoop. Dat vergrootglas zegt: kijk goed, kijk beter. *There's more in the sky than meets the eye.* Pittig detail: als het vogeltje Roodsnaveltje vertelt over alles wat hij heeft gezien, alles wat jij ook zag door die kijker, dan is er geen vogel die hem gelooft.

Ook *Heeft u soms een knipperlichtje gezien?* van Bernardo Carvalho (3-6 jaar) maakt je op eenvoudige wijze bewust van hoe iedereen hetzelfde en tegelijk iets anders ziet. Het ligt er maar net aan waar je focus ligt. Woorden heeft Carvalho niet nodig om twee verhalen tegelijkertijd én om de beurt te vertellen. Als je van voren naar achteren leest, lees je het verhaal van het vuurvliegje en het knipperlichtje. Als je op het einde terugbladert, en van achteren naar voren leest, volg je de tocht van een konijntje. Prachtig toch, hoe hier blijkt in welke mate je blik het verhaal bepaalt.

Het vuurvliegje van Carvalho vliegt dan wel van het bos naar de drukke stad, maar eigenlijk overstijgen boeken als

deze de bomen en de files. Ze tonen dat de wereld niet stopt bij jezelf. Ze maken je bewust van je omgeving. Hoe die op je inwerkt, als je bijvoorbeeld een eindje gaat fietsen omdat je ruzie hebt met je vriend, zoals Boese doet in het vrolijke prentenboek *Ga toch fietsen!* van Joukje Akveld en Philip Hopman (3-6 jaar). Of hoe de gebeurtenissen en je eigen gedachten jezelf kunnen inhalen terwijl je een berg beklimt, vastbesloten om boven op de top dood te gaan, zoals Mark merkt in *Naar de top* van Dan Gemeinhart (9-12 jaar). Het motto uit *Een geheim waar je groot van wordt* van Carl Norac en Carll Cneut (3-6 jaar), een prentenboek dat veel ruimte laat, vat het goed samen. *“Wij maken geen reis, de reis maakt ons,”* zegt het.

WAAR HOOR JE THUIS?

Tijs uit het poëtische prentenboek *Tijs en de eenhoorn* van Imme Dros en Harrie Geelen (6-9 jaar) heeft grote heimwee naar zijn oude huis. Hij wil terug, zoveel is duidelijk. Dit is zo'n boek dat gaat over ergens thuishoren. Waar voel je je het best? Dat kan aan zee zijn, zoals bij Tijs. Maar het kan ook gaan over waar je jezelf kan zijn. Of over waar je jezelf

mag zijn. En dan kom je bijvoorbeeld uit bij Monji uit de beeldroman *Hoger dan de bergen, dieper dan de zee* van Laïla Koubaa en Laura Janssens (9-12 jaar). Of hij – net als Tijs – ook terug wil, is een veel complexere vraag. Hij vertelt aan zijn kleinkinderen hoe en waarom hij jaren geleden van Tunesië naar Europa kwam.

Laten we dus een kat een kat noemen: 'Weg van de stad' gaat ook over migratie en integratie. Dat zijn thema's die snel groots en angstaanjagend lijken, maar dat niet hoeven te zijn. In het dulle prentenboek *Piraten in de straat* van Jonny Duddle (3-6 jaar) staan de bewoners van Suf-aan-Zee bijvoorbeeld op hun achterste poten als er een bende piraten in het dorp komt wonen. Een bende onaangepaste piraten, met rare gewoontes. Klinkt dat niet bekend in de oren? Ook een boek als *De flat van Fatima* van Janneke Schotveld en Annet Schaap (9-12 jaar) hekelt vooroordelen. Tussen alle vrolijke avonturen door stelt het best grote vragen over multiculturaliteit. Het gaat over Karel, die in haar nieuwe (iets te groezelige) flat snel nieuwe vrienden maakt. Dat die nieuwe vrienden allemaal van een andere cultuur en een ander ge-

loof zijn, maakt het zeker zo leuk. Voor de kinderen dan, want de volwassenen vinden elkaar maar zozo.

Soms wil – of moet – je deel worden van de meerderheid. Maar soms wil je net het omgekeerde. *Meneer tigger wordt wild* van Peter Brown (6-9 jaar) en *De hoed* van David Granados Niubó (6-9 jaar), twee prentenboeken, spelen allebei met identiteit en originaliteit. Allebei zien ze de stad niet bepaald als een plek waar de diversiteit heerst, maar wel als eentje waar de grijze massa regeert. Wat als je daaruit wil springen? Als, bijvoorbeeld, je ware aard voorschrijft dat je op je vier poten loopt, in plaats van op twee?

IN DE STAD

‘In de stad’ klinkt als een open deur bij een thema dat over stad en platteland gaat. Vanzelfsprekend spelen sommige boeken zich daarom op het platteland af. Dan krijg je bijvoorbeeld de idylle van het gezellige *De kinderen van Bolderburen*, de klassieker van Astrid Lindgren (9-12 jaar). Of je hebt vooral een hoop gedoe met koeien, zoals in het geestige *De vreselijke twee* van Mac Barnett, Jory John en Kevin Cornell (9-12 jaar). Nogal wieses ook dat andere boeken zich in de stad afspelen, zoals *Mollenstad* van Torben Kuhlmann (3-6 jaar), of *Stad* van Koen de Poorter en Pieter Gaudesaboos

(6-9 jaar). En *Rosie en Moussa* van Michael de Cock (6-9 jaar), *De spionnenclub* van Rebecca Stead (9-12 jaar), *Meisje in het rood* van Roberto Innocenti (9-12 jaar) en *Polleke* van Guus Kuijer (9-12 jaar). Zelfs *Pluk* van Annie M.G. Schmidt (6-9 jaar) woont in een *flet*. Opvallend veel boeken in de selectie gaan over de stad.

En dat is allesbehalve een open deur. Want zeg eens eerlijk, hoe zichtbaar is die stad eigenlijk in kinderboekenland? Hoeveel boeken tonen flatgebouwen, telefoonwinkels, fabrieken, trams, noem maar op? Waar zit de stad met al haar lawaai, haar veelheid, haar kleine en grote kantjes, in al haar diversiteit?

Dit gaat naar de kern van de Jeugdboekenweek, maar het overstijgt die ook. Dit gaat namelijk over het wezen van de boeken die wij kinderen aanbieden. Het gaat over herkenning en hoe belangrijk die (al dan niet) is. Want hoeveel kleine stadsratten herkennen zichzelf en hun omgeving in de boeken die ze lezen? En ook: hoeveel niet-blanke, niet tot de middenklasse behorende kinderen zien zichzelf in ‘hun’ boeken? Is het wel zo nodig dat iedereen zichzelf gespiegeld ziet? Gaat het niet over het universele gevoel achter het concrete voorbeeld? Maar wat als dat concrete voorbeeld nooit op jou lijkt? Wat als je niet blank bent en altijd de horde van een blank kind moet nemen?

Jeugdboekenweek.be
Iedereenleest.

Boekenbingo

Op zoek naar een leuke manier om jezelf én je leerlingen tot lezen aan te zetten? Doe dan mee met de Boekenbingo van Iedereen Leest! Je vindt er meer informatie over op onze website: www.tijdschriftfonis.be.

Dat zijn heel veel vragen en heel weinig antwoorden. Maar volgens ons kan bewustwording een eerste stap richting antwoord zijn. De voorbije Jeugdboekenweek heeft het debat op gang gebracht. Het is aan ons allemaal om het – aan de hand van deze en meer boeken – verder te voeren.

Meer info?

Hebben deze boekentips je interesse gewekt? Ben je geïntrigeerd door het thema? Op www.jeugdboekenweek.be vind je alle details over deze – en nog veel meer – boeken. Auteurs en ISBN-nummers, maar ook korte samenvattingen. Bij een aantal boeken zijn bovendien kant-en-klare lestips gemaakt.

